

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів», внесений народним депутатом України Янченко Г. І. (реєстр. № 13144 від 31.03.2025)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 1 квітня 2025 року (електронна картка документа (1846773) Комітет на засіданні 10 квітня 2025 року (протокол № 226) розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів», внесений народним депутатом України Янченко Г. І. (реєстр. № 13144 від 31.03.2025).

Проектом Постанови пропонується утворити тимчасову спеціальну комісію з метою, зокрема, забезпечення формування та реалізації державної політики з питань створення умов для інвестиційної діяльності в Україні та захисту прав і свобод інвесторів, здійснення збору та аналізу інформації стосовно випадків порушення прав бізнесу органами державної влади України, здійснення аналізу існуючого стану інвестиційної привабливості України та забезпечення підготовки пропозицій щодо внесення змін до законодавчих актів стосовно посилення захисту прав бізнесу.

Відповідно до положень частини другої статті 89 Конституції України, частини першої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 85 Регламенту Верховної Ради України тимчасова спеціальна комісія створюється для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради України на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою України.

Порядок утворення, вимоги до персонального складу тимчасової спеціальної комісії визначені положеннями статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та статті 85 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової спеціальної комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової спеціальної комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової спеціальної комісії. У складі тимчасової спеціальної комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальній комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Крім цього, Верховна Рада України приймає постанову про утворення тимчасової спеціальної комісії, в якій визначає, зокрема, назву тимчасової спеціальної комісії; мету, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється тимчасова спеціальна комісія; кількісний і персональний склад комісії, голову та заступника голови комісії. На посаду голови тимчасової спеціальної комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової спеціальної комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи). Секретар тимчасової спеціальної комісії обирається на першому засіданні тимчасової спеціальної комісії з числа її членів.

Положеннями частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України», частини сьомої статті 87 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом лише однієї тимчасової спеціальної комісії.

Щодо змісту проекту Постанови (реєстр. № 13144) Комітет зазначив таке.

1.1. Згідно з назвою та пунктом 1 проекту Постанови пропонується утворити Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів (далі – Тимчасова спеціальна комісія).

Своєю чергою, основними завданнями Тимчасової спеціальної комісії, відповідно до пункту 2 проекту Постанови, пропонується визначити:

«1) підготовку та подання на розгляд до Верховної Ради України в установленому порядку законодавчих ініціатив щодо захисту прав інвесторів, забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форми власності, а також ефективного інвестування в економіку України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції;

2) визначення пріоритетних напрямків вдосконалення законодавства щодо створення умов для інвестиційної діяльності;

3) забезпечення захисту прав інвесторів (бізнесу);

4) здійснення парламентської співпраці з бізнес-асоціаціями та профільними структурами для сприяння створенню безперешкодних умов для залучення інвестицій».

Комітет привернув увагу до того, що Верховною Радою України дев'ятого скликання вже було утворено чотири тимчасові спеціальні комісії, основні завдання та назви яких були аналогічними основним завданням та назві утвореної Тимчасової спеціальної комісії^{1,2,3,4}.

З огляду на це Комітет зазначив, що відповідно до положень частини другої статті 89 Конституції України, частини другої статті 1 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» спеціальні комісії Верховної Ради України є тимчасовим органом парламенту, який утворюється для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради України.

Крім цього, положеннями частини першої, пункту 1 частини другої статті 86 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що повноваження тимчасової спеціальної комісії вважаються припиненими в разі прийняття Верховною Радою України закону, постанови або іншого акта, для підготовки якого створювалася ця тимчасова спеціальна комісія та які надаються народним депутатам України для ознайомлення разом зі звітом тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу, про що Комітет неодноразово зазначав у своїх експертних висновках на проекти постанов Верховної Ради України про звіти Тимчасової спеціальної комісії^{5,6,7,8,9,10}.

¹ Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (№ 683-IX від 05.06.2020).

² Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (№ 1577-IX від 29.06.2021).

³ Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (№ 2637-IX від 06.10.2022).

⁴ Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (№ 3581-IX від 22.02.2024).

⁵ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 4443 від 01.12.2020) (протокол № 56).

⁶ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про річний звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 5632 від 07.06.2021) (протокол № 74).

⁷ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 6474 від 28.12.2021) (протокол № 98).

⁸ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 9157 від 29.03.2023) (протокол № 151).

⁹ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 9157 від 06.04.2023, доопрацьований) (протокол № 152).

¹⁰ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 10114 від 04.10.2023) (протокол № 169).

Враховуючи зазначене Комітет зауважив, що утворення Тимчасової спеціальної комісії, назва та коло питань (основні завдання) якої є аналогічними за змістом та обсягом до назви та кола питань (основних завдань) тимчасової спеціальної комісії, строк повноважень якої закінчився, є фактичним продовженням діяльності попередньо утвореної тимчасової спеціальної комісії.

1.2. Комітет зазначив, що за структурою та змістом внесений проект Постанови (реєстр. № 13144) повторює проекти постанов Верховної Ради України про утворення тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів (реєстр. №№ 5659, 8007, 10430), щодо яких Комітет висловив низку зауважень у своїх висновках від 16 червня 2021 року, 7 вересня 2022 року та від 6 лютого 2024 року (протоколи №№ 74, 128, 184).

Крім того, Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України також було викладено відповідні зауваження у своїх довідках до постанов Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» від 29.06.2021 № 1577-IX¹¹, від 06.10.2022 № 2637-IX¹² та від 22.02.2024 № 3581-IX¹³.

Враховуючи наведене, Комітет привернув увагу, зокрема, до того, що у підпунктах 1 та 2 пункту 2 проекту Постанови ініціатор внесення визначає основними завданнями Тимчасової спеціальної комісії: підготовку та подання на розгляд до Верховної Ради України в установленому порядку законодавчих ініціатив щодо захисту прав інвесторів, забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форми власності, а також ефективного інвестування в економіку України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції; визначення пріоритетних напрямків вдосконалення законодавства щодо створення умов для інвестиційної діяльності.

З огляду на це Комітет зауважив, що тимчасова спеціальна комісія створюється для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради України на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою України (частина перша статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина перша статті 85 Регламенту Верховної Ради України).

¹¹ Довідка до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» від 29 червня 2021 року № 1577-IX (електронна картка документа (567385)).

¹² Довідка до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» від 6 жовтня 2022 року № 2637-IX (електронна картка документа (1022389)).

¹³ Довідка до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» від 22 лютого 2024 року № 3581-IX (електронна картка документа (1476806)).

1.3. Крім цього, беручи до уваги те, що тимчасові спеціальні комісії підзвітні Верховній Раді України, Комітет звернув увагу на положення частини третьої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що тимчасова спеціальна комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніш як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею відповідні проекти актів Верховної Ради України та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення.

Своєю чергою, згідно з частиною четвертою статті 3, пунктом 5 частини четвертої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пунктом 5 частини четвертої статті 85 Регламенту Верховної Ради України термін звіту тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу визначається Верховною Радою України у постанові про утворення відповідної комісії, який не перевищує шість місяців з дня її утворення.

Враховуючи наведене Комітет зазначив, що у своєму роз'ясненні від 27 червня 2023 року¹⁴ наголошував на тому, що термін подання звіту тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу Верховній Раді України охоплюється строком, протягом якого Верховною Радою України має бути заслухано цей звіт. Своєю чергою це вимагає від тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії під час подання звіту про виконану роботу врахування календарного плану роботи сесії Верховної Ради України, а також особливостей організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану, з метою забезпечення розгляду Верховною Радою України звіту про виконану роботу в строк, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії.

Комітет зауважив, що всупереч наведеній позиції Комітету, яка доведена до відома ініціатора у листі Комітету від 27 червня 2023 року¹⁵ та викладена у низці експертних висновків Комітету на проекти постанов Верховної Ради України про

¹⁴ Роз'яснення Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України щодо застосування окремих положень Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (статей 3, 4, 22, 23) та Регламенту Верховної Ради України (статей 85, 86, 87, 88) щодо визначення строку повноважень тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України від 27 червня 2023 року (протокол № 156).

¹⁵ Лист Комітету головам депутатських фракцій, депутатських груп, головам тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України щодо врахування в роботі роз'яснення Комітету від 27 червня 2023 року (протокол № 156) (електронна картка документа (1237746)).

звіти тимчасових спеціальних комісій про виконану роботу^{16,17,18}, проекти постанов Верховної Ради України про звіти попередньої Тимчасової спеціальної комісії з питань захисту прав інвесторів були подані з порушенням строків, визначених у відповідних постановах Верховної Ради України та вимог Регламенту Верховної Ради України, на чому наголошував Комітет у своїх експертних висновках^{19,20}.

Відтак, з метою забезпечення вимог закону щодо визначення Верховною Радою України терміну (строку) подання тимчасовою спеціальною комісією Верховній Раді України звіту про виконану роботу, у тому числі підготовлених нею відповідних проектів актів Верховної Ради України та інших матеріалів, а також створення умов для їх розгляду парламентом не пізніше шестимісячного строку з дня утворення відповідної комісії, вбачаємо за доцільне завчасно планувати Тимчасовою спеціальною комісією подання Верховній Раді України звіту про виконану роботу.

Комітет зауважив, що для визначення цього строку варто враховувати наведені положення частин третьої та четвертої статті 3, пункту 5 частини четвертої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пункту 5 частини четвертої статті 85 Регламенту Верховної Ради України, а також частини першої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено п'ятиденний строк, не пізніше якого Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Першим заступником, заступником Голови Верховної Ради України кожен зареєстрований законопроект, проект іншого акта направляється в комітет, який відповідно до предметів відання комітетів визначається головним з підготовки і попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта, а також у комітети до предметів відання яких належать питання бюджету, боротьби з корупцією та оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

¹⁶ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки проекту основних засад державної політики України щодо взаємодії з національними рухами малих та корінних народів Російської Федерації про виконану роботу за шість місяців діяльності» (реєстр. № 11399 від 11.07.2024) (протокол № 199).

¹⁷ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу» (реєстр. № 11346 від 17.06.2024) (протокол № 198).

¹⁸ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України для підготовки та комплексного врегулювання питань надання соціальних гарантій ветеранам війни, Захисникам і Захисницям України та членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України за шість місяців діяльності» (реєстр. № 11004 від 08.02.2024) (протокол № 185).

¹⁹ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 11518 від 23.08.2024) (протокол № 202).

²⁰ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» (реєстр. № 13060 від 03.03.2025) (протокол № 224).

Крім цього, врахуванню підлягають положення частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, згідно з якими до висновку головного комітету додаються висновки комітетів, до предметів відання яких належать питання відповідно бюджету, боротьби з корупцією та оцінки відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, які мають бути подані до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

2. Щодо оформлення проекту Постанови (реєстр. № 13144) Комітет зазначив про необхідність його доопрацювання враховуючи вимоги Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19, в додатках до якого наведені шаблонні форми актів Верховної Ради України, зокрема, форма акта про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України (пункт 1.8. додатку 1 до Положення) та основні вимоги законодавчої техніки, а саме:

у підпункті 2 пункту 2 слово «напрямків» варто замінити словом «напрямів»;

нумерація пункту, в якому визначено персональний склад Тимчасової спеціальної комісії, має бути змінена з цифри «4» на цифру «5»;

у новому пункті 5 прізвища народних депутатів України мають бути записані в алфавітному порядку та називному відмінку.

3. Щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової спеціальної комісії Комітет зазначив, що згідно з пропозиціями депутатських фракцій та депутатських груп, що додані до проекту Постанови, пропонується обрати до персонального складу Тимчасової спеціальної комісії таких народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Жупанина Андрія Вікторовича,

Заславського Юрія Івановича,

Ковальчука Олександра Володимировича,

Лабу Михайла Михайловича,

Мандзія Сергія Володимировича,

Маслова Дениса Вячеславовича,

Фріса Ігоря Павловича,

Янченко Галину Ігорівну – головою Тимчасової спеціальної комісії;

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» – Синютку Олега Михайловича;

від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – Ніколаєнка Андрія Івановича;

від депутатської фракції Політичної Партії «ГОЛОС» – Васильченко Галину Іванівну;

від депутатської групи «Партія «За майбутнє» – Лабазюка Сергія Петровича;

від депутатської групи «ДОВІРА» – Білозір Ларису Миколаївну – заступником голови Тимчасової спеціальної комісії;

від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Скорика Миколу Леонідовича;

від депутатської групи «Відновлення України» – Столара Вадима Михайловича.

Комітет привернув увагу до того, що до проекту Постанови додані копії звернень ініціатора утворення Тимчасової спеціальної комісії до всіх депутатських фракцій, депутатських груп у Верховній Раді України.

Враховуючи зазначене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів», внесений народним депутатом України Янченко Г. І. (реєстр. № 13144 від 31.03.2025), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень щодо змісту та оформлення проекту Постанови, викладених у висновку Комітету, та визначитися шляхом голосування щодо цього проекту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО